

วิเคราะห์สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและพยากรณ์โรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว

เขตสุขภาพที่ 3 ปี 2551-2560

Epidemiological Situation Analysis and Prognostic of Syphilis in Migrant Workers Health Area 3, 2008-2017.

นายพลกษศรารัฐ จักรสวญ วท.ม (จุลชีววิทยา)
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

Prueksarawuth Jaksuay M.SC. Microbiology
Office of disease prevention and Control 3

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางระบาดวิทยาและพยากรณ์โรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว เขตสุขภาพที่ 3 ปี 2551-2560 เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีระบาดวิทยาเชิงพรรณนาและการพยากรณ์โรคเพื่อคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยรายไตรมาส ใน ปี 2561 ของเขตสุขภาพที่ 3 ด้วยวิธีอนุกรมเวลา (Time series analysis) โดยใช้เทคนิค Exponential smoothing วิธี Simple Seasonal ประชากรที่ศึกษา คือ ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานผู้ป่วยในระบบการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (R506) ของเขตสุขภาพที่ 3

ผลการศึกษาพบว่า เขตสุขภาพที่ 3 มีผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว ตั้งแต่ปี 2551-2560 จำนวน 115 ราย ไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต พบอัตราป่วยสูงสุดในปี 2559 อัตราป่วย 157.23 ต่อประชากรแสนคน พบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิง อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.38 : 1 กลุ่มอายุที่มีสูงสุดคือกลุ่มอายุ 25-34 ปี อัตราป่วย 385.46 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือกลุ่มอายุ 35-44 ปี อัตราป่วย 262.45 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 15-24 ปี อัตราป่วย 237.84 ต่อประชากรแสนคน ผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าวที่พบมากที่สุดคือ สัญชาติเมียนมาร์ ร้อยละ 89.56 รองลงมา กัมพูชา ร้อยละ 7.83 และลาว ร้อยละ 2.61 เมื่อจำแนกรายจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ จังหวัดกำแพงเพชร อัตราป่วย 541.29 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดนครสวรรค์ อัตราป่วย 237.84 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัด อัตราป่วยชียนนาท 90.21 ต่อประชากรแสนคน สัดส่วนอาชีพที่พบผู้ป่วยสูงสุด คือรับจ้าง ร้อยละ 86.96 รองลงมา คือ งานบ้าน ร้อยละ 6.96 และประมง ร้อยละ 4.35 ในปี 2560 ระดับความชุกของโรคซิฟิลิสมากกว่าเมื่อเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง การพยากรณ์โรคในปี 2561 คาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มพบผู้ป่วยโรคซิฟิลิสมากที่สุด ไตรมาสที่ 3 และมีแนวโน้มมีจำนวนผู้ป่วยมากขึ้น การศึกษานี้ทำให้ทราบสถานการณ์โรคและแนวโน้มของการติดเชื้อซิฟิลิสในกลุ่มแรงงานต่างด้าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพื่ออาเซียนและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ในเขตสุขภาพที่ 3 สามารถวางแผนการเฝ้าระวังโรค เพื่อควบคุมและป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

This study aims to analyze the epidemiological situation and prognosis of syphilis in migrant workers, Health area 3 from 2008 to 2017. To examination descriptive characteristics and prognostic to forecasts the number of patients during the year 2561 by Time series analysis, exponential smoothing technique and simple Seasonal method. Secondary data of passive surveillance (R506 reported system) was used for analysis.

Study result showed that, health area 3, there were 115 syphilis patients during 2008 – 2016 with no death. Morbidity rate in 2016 was 157.23 per 100,000 populations. Ratio of female to male was 2.38: 1. Age 25 – 34 was highest morbidity of 385.46 per 100,000 populations, with followed by age 35 – 44 and age 15 – 24 year, 262.45 and 237.84 per 100,000 populations respectively. Among migrant workers, Myanmar nationality was 89.56%, Cambodia 7.83% and Laos 2.61%. Kamphangphet province had highest morbidity rate of 541.29, then Nakhon sawan 541.29 and Chainat 90.21 per 100,000 populations. In term of occupations, employees accounted for 86.96%, housewife 6.96% and fishery 4.37%. In 2017, prevalence of syphilis was higher than 5 years median. It is estimated that in 2018 the number of syphilis will be highest in third trimester. According to upward trend of syphilis patients among migrants, health area 3 should have an appropriate policy to control and prevention

คำสำคัญ

ซิฟิลิส

แรงงานต่างด้าว

keyword

Syphilis

Migrant Workers

บทนำ

โรคซิฟิลิส (Syphilis) เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีสาเหตุมาจากการติดเชื้อแบคทีเรีย *Treponema pallidum* โดยโรคซิฟิลิสจัดเป็นโรคปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญ มีอัตราการฟิการได้ ซึ่งจำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิสได้เคยลดลงอย่างเห็นได้ชัดภายหลังมีการใช้ยาปฏิชีวนะในกลุ่มเพนิซิลิน (Penicillin) รักษา อย่างไรก็ตามหลังมีการระบาดของโรคเอดส์ (Acquired immune deficiency syndrome; AIDS) พบว่า จำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิสรายใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นปัญหาสำคัญในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹ ผู้ป่วยโรคซิฟิลิสรายใหม่ทั่วโลกพบมีรายงานถึง 12 ล้านคนต่อปี เมื่อดูจากรายงานประจำปีของ Centers for Disease Control and Prevention; CDC ประเทศสหรัฐอเมริกา¹ จากข้อมูลเฝ้าระวังโรคของสำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ปี 2560 มีรายงานผู้ป่วย 5,344 ราย จาก 76 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 8.17 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1: 0.61 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 15-24 ปี ร้อยละ 36.86 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 24.79 และกลุ่มอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 14.78 สัญชาติเป็นไทย ร้อยละ 89.3 พม่า ร้อยละ 6.8 กัมพูชา ร้อยละ 2.1 และลาว ร้อยละ 1.1²

ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในเขตสุขภาพที่ 3 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2560 มีจำนวน 12,193 คน เพิ่มจากปี 2551 จำนวน 7,354 คน ซึ่งแรงงานต่างด้าวจะต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลเพื่อตรวจหาโรคประกอบการขึ้นทะเบียนตามระเบียบที่ภาครัฐกำหนดไว้ จากการเฝ้าระวังโรคในกลุ่มแรงงานต่างด้าวในเขตสุขภาพที่ 3 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ถือว่าเป็นโรคที่เป็นปัญหามากที่สุด โดยเฉพาะโรคซิฟิลิสในทุกปี

วัตถุประสงค์

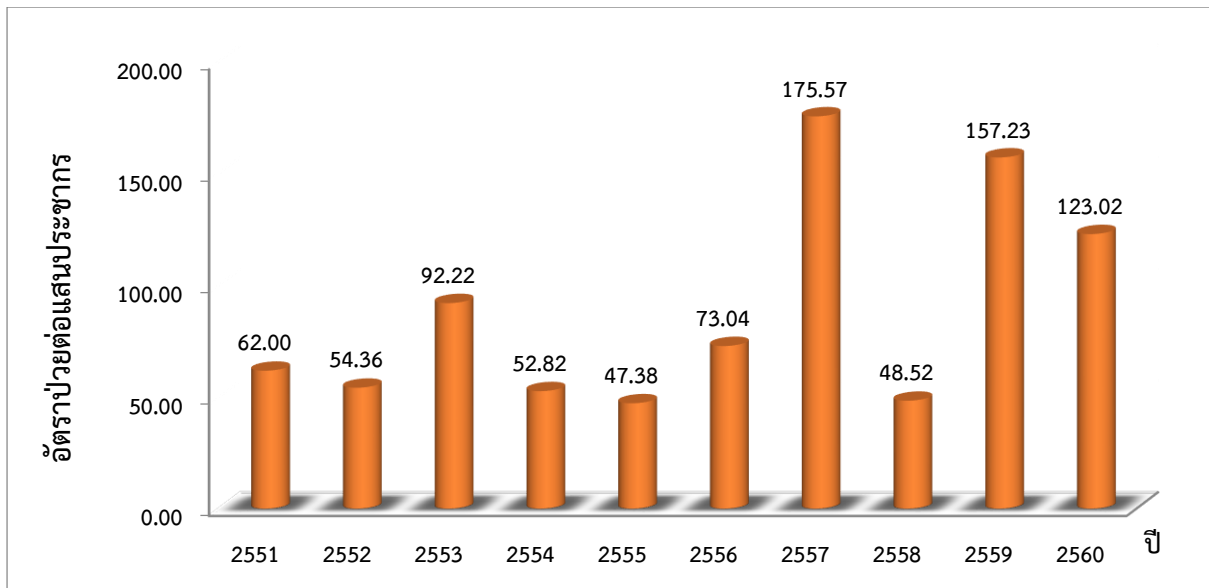
1. เพื่อศึกษาโรคระบาดวิทยาเชิงพรรณนาโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว เขตสุขภาพที่ 3 จำแนกตามลักษณะบุคคล สถานที่ และเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2560
2. เพื่อพยากรณ์แนวโน้มการเกิดโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว เขตสุขภาพที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาโรคระบาดวิทยาเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ อัตรา และอัตราส่วน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางระบาดวิทยาโรคซิฟิลิสในกลุ่มแรงงานต่างด้าว ตั้งแต่ปี 2551-2560 และพยากรณ์โรคเพื่อคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยรายไตรมาส ใน ปี 2561 ของเขตสุขภาพที่ 3 ด้วยวิธีอนุกรมเวลา (Time series analysis) โดยใช้เทคนิค Exponential smoothing วิธี Simple Seasonal ประชากรที่ศึกษา คือ ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานผู้ป่วยในระบบการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (R506) ของเขตสุขภาพที่ 3 ในระยะ 10 ปีย้อนหลัง

ผลการศึกษา

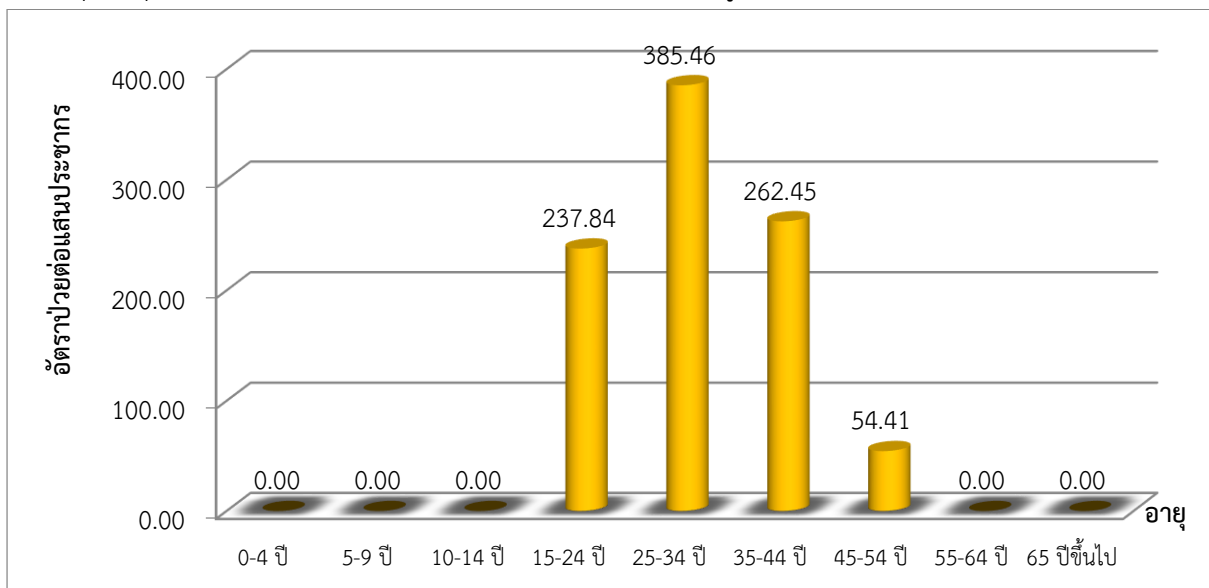
เขตสุขภาพที่ 3 มีผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว ปี 2551-2560 จำนวน 115 ราย ได้มาจากการตรวจคัดกรองเพื่อขึ้นทะเบียนแรงงานต่างชาติและพบระหว่างแรงงานต่างชาติมารับการรักษาโรคที่สถานบริการสาธารณสุข ไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต พบอัตราป่วยสูงสุดในปี 2557 อัตราป่วย 175.57 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่1)

รูปที่ 1 อัตราป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว จำแนกรายปี เขตสุขภาพที่ 3 ปี พ.ศ.2551-2560

แหล่งข้อมูล: จำนวนผู้ป่วยจากรายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์, จำนวนประชากรต่างด้าวจากสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

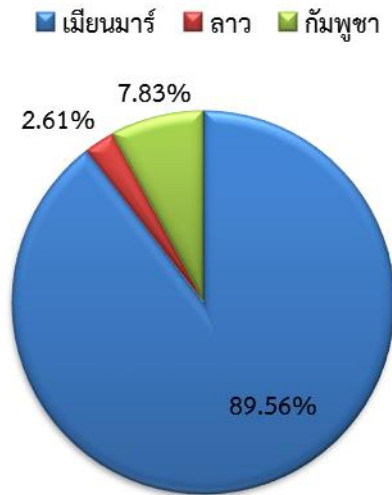
พบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิง สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 2.38 : 1 กลุ่มอายุที่มีร้อยละสูงสุดคือกลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ รองลงมาคือกลุ่มอายุ 35-44 ปี อัตราป่วย 262.45 ต่อประชากรแสนคน และกลุ่มอายุ 15-24 ปี อัตราป่วย 237.84 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่ 2)

รูปที่ 2 อัตราป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว จำแนกรายกลุ่มอายุ เขตสุขภาพที่ 3 ปี พ.ศ. 2551-2560

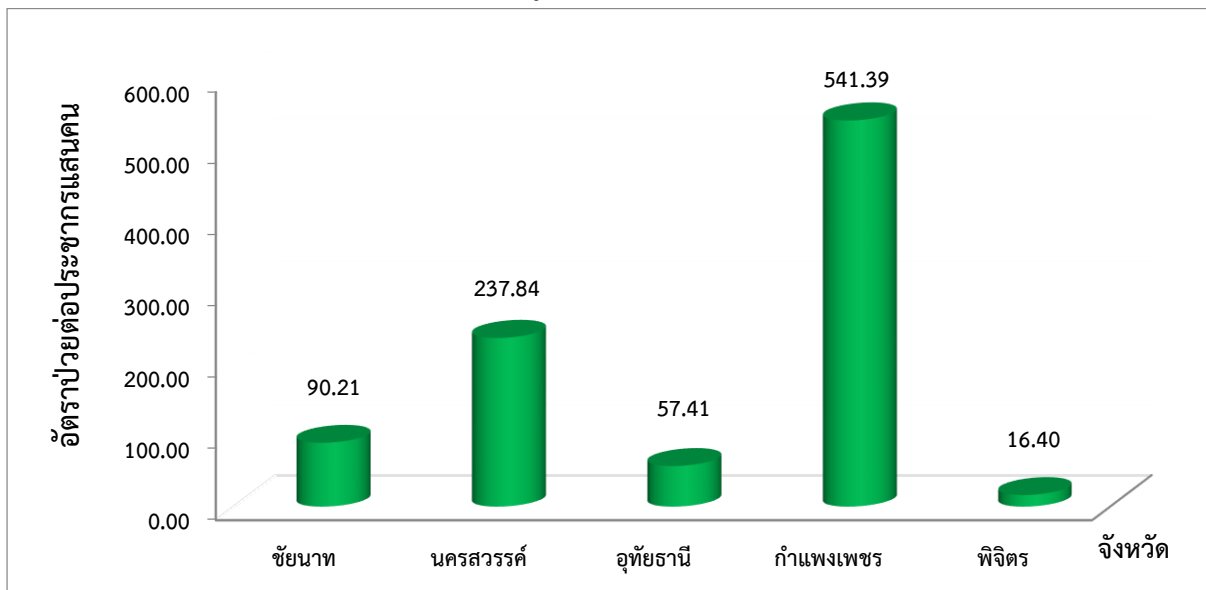
แหล่งข้อมูล: รายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

ผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าวที่พบมากที่สุดคือ สัญชาติเมียนมาร์ ร้อยละ 89.56 รองลงมา กัมพูชา ร้อยละ 7.83 และลาว ร้อยละ 2.61 (รูปที่3)

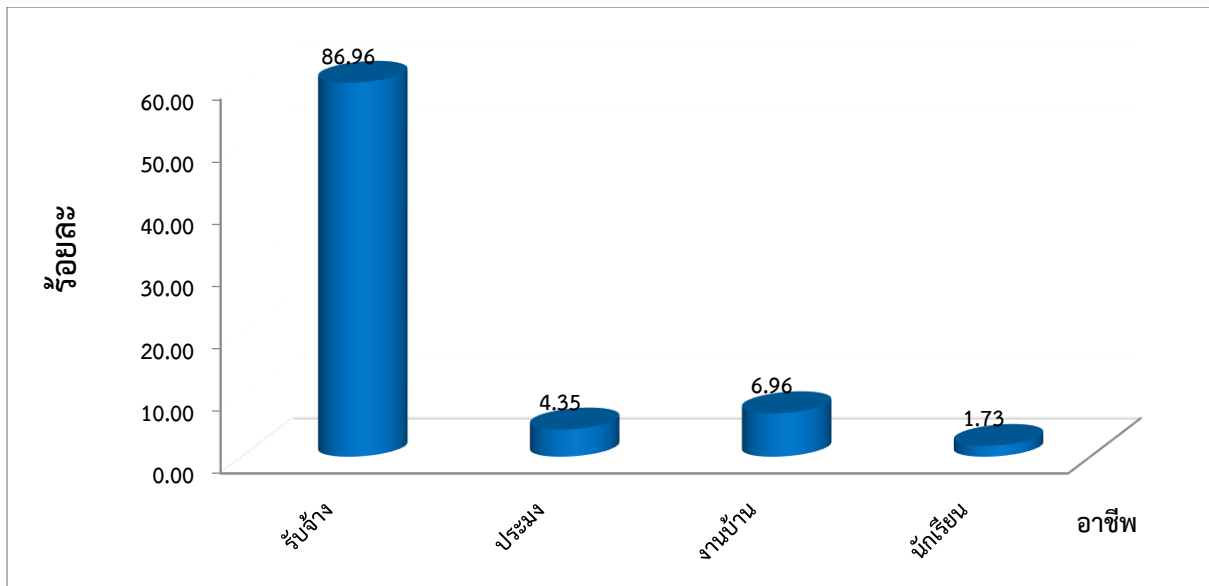
รูปที่ 3 ร้อยละผู้ป่วยโรคชิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว จำแนกตามสัญชาติ เขตสุขภาพที่ 3 ปี พ.ศ.2551-2560
แหล่งข้อมูล: จากรายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

เมื่อจำแนกรายจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ จังหวัดกำแพงเพชร อัตราป่วย 541.29 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดนครสวรรค์ อัตราป่วย 237.84 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดอัตราป่วยชั้นนาท 90.21 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่4)

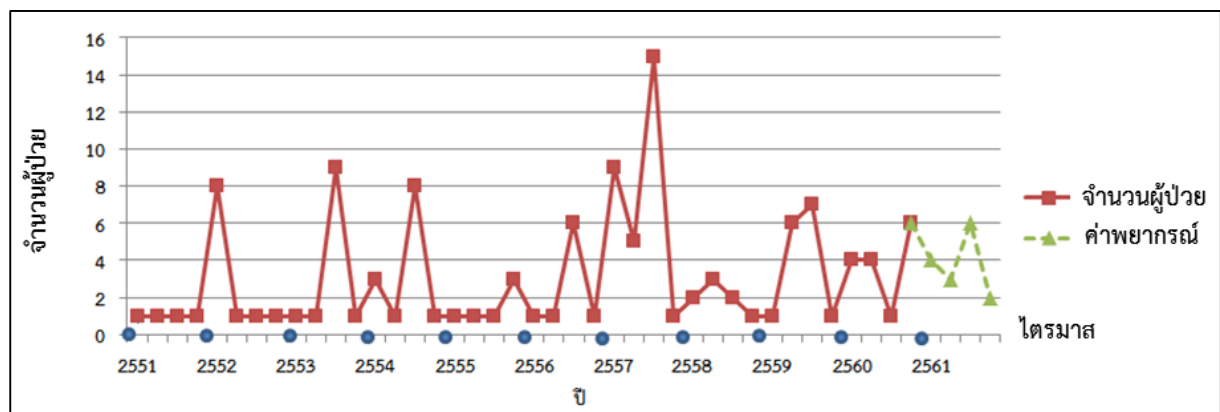
รูปที่ 4 อัตราป่วยโรคชิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว จำแนกรายจังหวัด เขตสุขภาพที่ 3 ปี พ.ศ. 2551-2560
แหล่งข้อมูล: รายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

สัดส่วนอาชีพที่พบผู้ป่วยสูงสุด คือรับจ้าง ร้อยละ 86.96 รองลงมาคือ งานบ้าน ร้อยละ 6.96 และประมง ร้อยละ 4.35 (รูปที่5)

รูปที่ 5 สัดส่วนอาชีพผู้ป่วยโรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว เขตสุขภาพที่ 3 ปี พ.ศ. 2551-2560
แหล่งข้อมูล: รายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

ในปี 2560 ระดับความชุกของโรคซิฟิลิสมากกว่าเมื่อเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง
การพยากรณ์โรคในปี 2561 คาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มพบผู้ป่วยมากที่สุดในไตรมาสที่ 3 และมี
แนวโน้มมีจำนวนผู้ป่วยมากขึ้น (รูปที่ 6)

รูปที่ 6 พยากรณ์โรคซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว จำแนกรายไตรมาส ปี 2561 เทียบกับผู้ป่วยรายไตรมาส
พ.ศ. 2551-2560 เขตสุขภาพที่ 3
แหล่งข้อมูล: รายงาน 506 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

อภิปราย สรุปและข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบสถานการณ์โรคและแนวโน้มของการติดเชื้อซิฟิลิสในกลุ่มแรงงานต่างด้าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะช่วยให้ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพื่ออาเซียนและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ในเขตสุขภาพที่ 3

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าว ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้มีการแพร่กระจายโรคซิฟิลิสเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อซิฟิลิสในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพแรงงานต่างด้าวเขตสุขภาพที่ 3 สามารถวางแผนเฝ้าระวังโรค ควบคุมและป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้ อัตราป่วยที่พบว่ามีความแตกต่างกันมากระหว่างจังหวัด อาจเกิดจากบางจังหวัดไม่ได้นำข้อมูลผู้ป่วยซิฟิลิสที่ตรวจพบเข้าสู่ระบบรายงาน 506 เนื่องจากเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงาน ในบางปีซึ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการถ่ายทอดการปฏิบัติงานได้ อีกสาเหตุหนึ่ง คือ การตรวจคัดกรองเพื่อขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวนั้น บางจังหวัดอาจใช้แค่การตรวจ VDRL อย่างเดียวโดยเฉพาะในช่วงปีแรกๆ ของการศึกษา ซึ่งอาจมีผลทำให้ VDRL มีโอกาสได้ผลบวกสูง นอกจากนี้ แรงงานต่างด้าวรายเก่าที่มาตรวจร่างกายประจำปีเพื่อขึ้นทะเบียน ซึ่งแรงงานต่างด้าวบางรายอาจตรวจพบเป็นโรคซิฟิลิสในปีแรกและผล VDRL จะไม่ลดลงเป็นผลลบในปีต่อไป ถึงแม้จะได้รับการรักษาครบถ้วน ทำให้ถูกนับรวมเป็นผู้ป่วยใหม่ในปีถัดไปได้ สำหรับความแตกต่างของอัตราป่วยเมื่อจำแนกตามอายุ อาจขึ้นกับลักษณะของประชากรต่างด้าวที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งในกลุ่มเด็กและผู้สูงอายุอาจจะไม่มีการตรวจร่างกายทำให้ไม่มีโอกาสในการพบโรค การศึกษาในครั้งนี้ข้อมูลในการเฝ้าระวังเชิงรับของผู้ป่วยต่างด้าวยังมีน้อยทั้งนี้เนื่องมาจากอาจมีข้อจำกัดทางด้านสิทธิการรักษาพยาบาล หรือการเข้าถึงการรักษาพยาบาล รวมถึงไม่สามารถที่จะแสดงถึงความชุกการติดเชื้อซิฟิลิสในแรงงานต่างด้าวในภาพรวมของประเทศไทยได้

เอกสารอ้างอิง

1. อุดม ไกรฤทธิชัย. ความชุกของโรคติดเชื้อในแรงงานต่างด้าวที่มาตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลราชวิถี. วารสารวิชาการสาธารณสุข ประจำปี 2555.
2. สำนักระบาดวิทยา. (2560). สรุปรายงานการเฝ้าระวังประจำปี 2560. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
3. ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี. (2555). รูปแบบการพยากรณ์โรคใช้เลือดออก ด้วยระบาดวิทยาเชิงพรรณนา และวิเคราะห์อนุกรมเวลาในพื้นที่สำนักงานป้องกันโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2555. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น.
4. สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว. (2560). ข้อมูลประชากรแรงงานต่างด้าว ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2560. กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.